

17.8.2020

Sisäministeriö, kirjaamo
PL 26
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@intermin.fi

Lausuntopyyntö SMDno-2019-1460

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI PELASTUSLAIN 109 §:N MUUTTA- MISESTA

Asia

Sisäministeriössä on valmisteltu luonnos hallituksen esitykseksi laiksi pelastuslain 109 §:n muuttamisesta. Sisäministeriö pyytää jakelussa mainituilta lausunnoilta lausuntoa asiassa. Sisäministeriö pyytää ministeriöitä pyytämään tarvittaessa lausuntoja oman hallinnon alansa virastoilta. Kilpailu- ja kuluttajavirastoa pyydetään ottamaan kantaa erityisesti esityksen kilpailuvaikutuksiin. Lausunto pyydetään toimittamaan 17.8.2020 mennessä sisäministeriön kirjaamoon sähköpostitse osoitteeseen kirjaamo@intermin.fi. Lausuntoon pyydetään merkitsemään viitteeksi diaarinumero SMDno-2019-1460.

Pelastuslaitoksen lausunto

Esitettyyn pelastuslain 109 § muutokseen Keski-Suomen pelastuslaitos esittää, että henkilöriskin lisäksi perusteluina tulee voida käyttää myös omaisuusriskiä sekä työturvallisuusriskiä. Lisäksi näiden riskien ei tarvitsisi olla tavanomaista suurempi, vaan riittävä, että viestintäverkon käyttäminen on rakennuksesta tai rakennelmasta johtuen estynyt.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi pelastuslain 109 § siihen vaikuttavaa muuttunutta lainsäädäntöä vastaavaksi siten, että siinä huomioitaisiin viranomaisverkon ohella myös viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun käyttöön oikeuttava liittymä.

Esitetty tarkennus pelastuslain 109 § on perusteltu ja tarpeellinen. Haasteen aiheuttaa josain määrin se, että velvoite rajoittuu tilanteeseen, jossa rakennuksesta tai rakennelmasta on tavanomaista suurempi henkilöturvallisuusriski. Korkean riskin kohteissa skenaario viestiliikenteen katkeamisen osalta on pahempi, mutta arkipäivän keikoissakin järjestelmien tulisi toimia sujuvasti.

Pelastustoiminnan tulee olla turvattua myös tilanteissa, joissa henkilöturvallisuusriski on tavanomainen mm. asuin- ja toimistotaloissa. Henkilöturvallisuuden määrittely on selkeytettävä ja otettava huomioon pelastushenkilöstön (ja muiden viranomaisten) toimintaan liittyvät henkilöturvallisuusriskit, jotta tehtävää suorittavat pystyvät keskeytyksettä kommunikoidaan.

Pelastustoiminnan turvaamiseksi luonnoksessa olisi hyvä huomioida Lain sähköisen viestintäpalveluista (917/2014) 250d § mukainen kansallinen verkkovierailu viranomaisviestintää varten. Kansallinen verkkovierailu on ehdottoman tarpeellinen pelastustoiminnan toteuttamisen ja erityisesti työturvallisuuden kannalta. Luonnoksessa tulee erikseen huomioida, että verkkovierailulla ei voida korvata esityksen mukaisia toimenpiteitä viranomaisliittymän käytettävyyden varmistamiseksi.

17.8.2020

Kokonaisuuden kannalta on edelleen ongelma se, että nykyaikainen matalaenergiaa suosiva rakentamistapa. Tästä aiheesta on mm. Liikenne- ja viestintäministeriö tehnyt selvityksen (Matkaviestinverkon kuuluvuusongelmat matalaenergiarakennuksissa – työryhmän raportti 26/2013). Selvityksen mukaisia toimenpide-esityksiä on mm. varautuminen matkaviestin-käyttöön sopivan talokohtaisen sisäverkon kaapelointiin sekä kotitukiasemarakaisujen kehittäminen.

Traficom on laatinut oppaan matkapuhelinverkkojen sisätilakuuluvuudesta (Traficomin julkaisuja 7/2019). Oppaassa on tuotu esille, että energiatehokas rakentaminen voi aiheuttaa pahoja sisätilakuuluvuusongelmia ja asiaan on siten syytä kiinnittää huomiota jo rakentamisesta tai korjaushanketta suunniteltaessa. Jälkikäteen mahdollisten ongelmien korjaaminen on huomattavasti vaikeampaa ja lopputulos ei välttämättä ole halutun kaltainen. Tämä sama koskee myös viranomaisviestintäverkkojen käyttöä rakennuksen tai rakennelman sisätiloissa.

Yleispalveluvelvoitteen perusteella kaikilla kuluttajilla ja yrityksillä on oikeus saada tietyt kotuuhintaiset ja toimivat viestinnän peruspalvelut eli yleispalvelut kotiinsa tai yrityksen toimipisteeseen. Traficom turvaa oikeuden nimeämällä operaattorin tarjoamaan näitä yleispalveluja niillä alueilla, joilla ei muuten olisi riittävästi kaupallista tarjontaa. (Laki sähköisen viestinnän palveluista 917/2014).

Käytännössä pelastustoiminnan turvaamisessa (myös muiden viranomaispalvelujen ja ensihoitotehtävien) on ensisijaista, että asiakas saa yhteyden hätäkeskukseen omalla puhelimellaan. Kuten edellä mainituissa selvityksissä on tuotu esille, että samalla kun matkaviestintäverkkojen käyttö on lisääntynyt myös matalaenergiarakentaminen lisääntynyt, eli myös hätäpuhelun soittaminen vaikeutunut.

Lisäksi tulee ottaa huomioon, että väestönsuojissa tulee olla matkaviestimen käytön mahdollistava tekninen järjestelmä tai puhelinpiste (Sisäasiainministeriön asetus väestönsuojien teknisistä vaatimuksista ja väestönsuojien laitteiden kunnossapidosta 506/211).

Myös pelastushenkilöstön hälyttämisen turvaaminen tulisi varmistaa eri tilanteissa. Hälyttämiseen käytetään yleisesti eri radioverkkoja, nykyään useimmiten VIRVE:n lisäksi matkapuhelimia. Jos näiden kuuluvuutta ei voida riittävällä tavalla varmistaa, on vaarana, että vapaana olevaa pelastushenkilöstöä ei voida hälyttää tai tehtävällä olevaa ei voida hälyttää lähellä olevaan korkeariskisempään tehtävään.

Lausuntonaan Keski-Suomen pelastuslaitos haluaa tuoda esille, että mikäli rakennushankkeeseen ryhtyvä, rakennuksen omistaja tai haltija katsoo tarpeelliseksi varmistaa matkapuhelinverkon kuuluvuuden varmistamisen teknisin järjestelyin, tulee tämän samalla toteuttaa viranomaisverkon ja viranomaisviestintään liittyvän viestintäpalvelun käyttöön tarvittavat tekniset ratkaisut. Tämä säädös tulisi olla uudis- ja peruskorjaushankkeiden osalta osa rakentamismääräyksiä tai muutoin velvoittava määräys.

Ville Mensala
pelastusjohtaja

Jouni Nurminen
riskienhallintapäällikkö